הגליון], ב) [ב"מ לא: סח. ושם

מינה רש"לן, ג) ל"ל בדעגל,

ד) [פי׳ מלת כל דקאמר ר׳ שמעון לאתויי מאי וכ״פ הר״ע

שמעון נמנורי מהריזכיים היית מברטנורה], ה' [שייך למתני'], ו' [שייך למתני'], ז) שייך למתני', ח' ע"כ, ט' אי

אין מערבין אלא כו' ל"ק, ל' ל"ה מ"ז, ל' ל"ל טמא וגי

יק ושמא, ל) נייל שעבר ורב יק ושמא, ל) זייל שעבר ורב אדה בא כו' זייק, מ) [וע"ע

תוס׳ יומא עו. ד״ה הני ותוס׳

פסחים לג. ד"ה תתן ומה

שליינתי שס], () [ובש"ס שלפנינו איתא בר אבא],

שנפנינו חיתח בר חבחן, ס) ז״ק, ע) ז״ק, פ) סברא ז״ק, צ) לא הוה יהיבנא ליה

ל אל כפועל ל"ק, ק) שפירשתי כו' רש"י ור"ח ל"ק, ר) לעולם נותן לו כפועל בטל ור"ש ל"ק,

מוסף רש"י

בית הפרס שנידש. נרגלי

טהור. דתלינן לקולא ואמרינן

כל העצמות נכתתו לפחות

העכירתן (פסחים צב:). כפועל בטל של אותה

בפועל בטל של אוווה מלאכה. דבטל מינה, כמה אדם רוצה ליטול ולפחות משכרו ליבטל ממלאכה זו

כבדה שהוא עוסק בה ולעסוק במלאכה קלה כזו, הכל לפי

כובד המלאכה וריבוי שכר. יש מלאכה שטורחה קל ושכרה

רב, או חילוף (ב"מ לא:).

שימה מקובצת

גן מלאכה דבטל מינה: זן ממנו אפילו בשר:

ז זבנינז מ"ט: וז שמעו

ס (ערובין ל:) לישה לכה

זי כפועל בטל והא לא ה"ג מחי כפועל בטל והח לח בטל מינה אמר אביי כפועל בטל של אותה מלאכה דבטל

: ab

במ א מיי׳ פ״ו מהל׳ קרבן מחח הלי חי פסח הכי חו. ייי פט"ז מהל' טומאת אוכלין הל"ט: ג מיי' פכ"ג מהל' לא ג מיי׳ פכ״ג מהל׳ סנהדרין הל״ה טוש״ע מהארץ של שוש"ע ח"מ סימן ט סעיף ה: לב ד מיי פ"ג מהלי בכורות הלכה ח סמג עשין רים טוש"ע י"ד סימן שים: לג ה מיי פ״ח מהלי שמיטה ויובל הלי יד: מעשר הלכה מז:

הגהות הב"ח

(A) במשנה טווי ונגדיס.(כ) במשנה טווי ונגדיס מיל ואריג: (כ) שם במשנה טווי ולריג. נ״ב ס״ל בתקנה טווי ומריג. כ"כ ס"מ ובגדים: (ג) שם במשנה מרונה לשם כל"ל וחות ו' נמחק: (ו) רש"י קודס ד"ה בער לבחים שיין הליון גמרא: (פ) תד"ה (בעמוד הקודס) הייכי חול כי וכן בעירוב צריך לומר דאין מערבין וכו' ושרי לינטתל ע"י ניפוח משום דאין מערבין אף כו' אי נמי מערבין אף לדבר הרשות:

לעזי רש"י

פילטרי"ש. לבדים (מצעים של לֶבֶד). טרצוייר"ש וטריצידויר"ש]. מקלעת.

רבינו גרשום ומטמאו: שנידש טהור. לגבי [עושי] פסח: אי נמי לגבי (נושין פסוד: אי נכוי בשאר טומאות. כגון נבילות ושרצים דאין מוזהרין אלא על טומאת מת בלבד: כפועל בטל של אותה כפוער בטל של אותה מלאכה דבטיל מינה. דיש בדבר להקל ולהחמיר כיצד במלאכתו טורח כ״כ ומרויח ביום ג' פשיטא אם שוכרו אדם על מנת שיהא בטל אדם על מנת שיהא בטל ממלאכתו וישמור ביתו ומבקש שיניח לו קצת משכרו הואיל והוא בטל שאינו טורח ודאי כיון שאומנותו היא בלא טורח שאומנותו היא בלא טורוו אינו רוצה להניח משכרו אלא דבר מועט כגון פשיטי׳ אחת אבל פועל שמלאכתו קשה כגון כתף ודאי ברצון . יניח חצי שכירותו או יותר ע״מ שיהא בטל אף כאן לפי האומנות שמבטלו לדיין או עורות שאינן עבודין. דשמא של בכור הן: אבל לוקחין ממנו עורות של נקבה. נומנו לא קדשא בבכורה: דנקבה לא קדשא בבכורה: דמיחלף בדעגל. שאדום בשרו: סבר. אם אעבדנו ואח״כ נודע שהוא של בכור ואסרוהו עלי ונמצאתי מאבד טורח (אבל) [ולכן] מאבר טורוז (אבל) (ולכן) כשהוא עבוד בידוע שאינו של בכור ואם אינו עבוד חיישינן: מידע ידיע. דכיון . דלית בהו מקום זכרות ודאי הוו דנקבה: וצואי. שאינו מלובן: השתא מלובן לא זבנינן דאע"ג דאיכא למימר דלא היה טורח ללבנו אלא אם כן חולין אפילו הכי אין . צמר מלובן לוקחין: . מצואתו. אבל לא מלובן כל מצואתו. אבל לא מלובן כל צרכו: אבל לוקחין טוי ובגדים. דודאי לא היה עושה מלאכה יתירה כ״כ אם היה של בכור: מאי בגדים לא ממש ארוגים אלא בגדים לא ממש ארוגים אלא נמטי. פלטרס דקל הוא לעשות: אפילו טרוק. דהכא ליכא למימר לא טרח למיסרקיה דרבר קל הוא: תיכי בנקילי. בנדל י״ש בלעז לעשותו כטוויה: דמערבי בהו שמן זית.

אבל לשון בודקין משמע לכתחלה כדי לעבור ולעשות פסח ולהכי בעי מאי בודקין דמה היא אותה בדיקה והשתא יש שלשה ענינים בבית הפרס לעושי פסח לכולי עלמא ולנזיר לבית שמאי מנפח וטהור וללמוד תורה ולישה אשה ולדון ולערער ולכבוד הבריות שרי ליטמה בלה ניפוח

ולשאר מצות כגון עדות דהכא שרי על ידי ניפוח וטמא וכן בעירוב (ה) יבוט אומר אין מערבין אלא לדבר מלוה שרי ליטמא ע"י ניפוח יגוי (וטמא) ואי מערבין אף לדבר הרשות יש ללמוד משם דעל ידי ניפוח שרי אפילו בלא מצוה אלא ידו מדבריהם כי וטמא אי נמי מערבין לדבר הרשות איכא לאוקומי המשנה כשעירב לדבר מלוה שרגילות הוא לערב לדבר מלוה כדקתני בריש כילד משתתפין (עירובין פב.) וכל מי שילך לבית האבל או לבית המשתה והאמר התם דאורחא דמילתא קתני והא דבעי בחגיגה (דף כה:) הבודק לפסחו מהו שיאכל בתרומתו אבדיקה דרב יהודה קאי ולא מח אמתני׳ ולפי׳ ר״ת איפכא ועוד היינו יכוליו לפרש דכל הבדיקות לעושי פסח אלא דבדיקת המשנה לאחר שום שעברו לדרב יהודה בא להשמיענו מאי בודקין כדי לעבור ופירוש כמו אמר רב יהודה מאי בודקין כההוא דבריש אלו מליאות (ב"מ כא.) וכמה אמר רב יצחק קב בארבע אמות ובפרק לא יחפור (ב"ב כב:) וכמה אמר רב ייבא חמוה דאשיאן כמלא יו חלון יו ורב יהודה בר אמי משמיה דרב יהודה אמר בית הפרם שנידש מהור. בפרק בתרא דחגיגה (דף כה.) גרס רב חייא י ברבי אמי משמיה דעולא: בפועל במל של אותה מלאכה.

פירש בקונטרס מאותה מלאכה דבטל מינה דאם היה נוהב מרגליות שעבודתה נוחה לעשות ושכרו מרובה ואם אומרים לו טול כך וכך ובטל היום ממלאכה אינו פוחת משכרו אלא דבר מועט שהרי נוחה ואין בה טורח ואם מלאכה

קשה היא כגון נגר אם אומרים לו אתה נוטל עכשיו ג' זוזים טול זוז והבטל היום מאותה מלאכה לעסוק

אבית הפרם שנידש מהור א"נ יבשאר מומאות דלא מזהר עלייהו: 🗗 אם היה זקן מרכיבו על החמור ₪: תנא כפועל במל אמר אביי יכפועל יבמל של אותה מלאכה מ: מתני' יהחשוד על הבכורות אין לוקחין ממנו יו בשר צבאים ולא עורות שאינן עבודים רבי אליעזר אומר לוקחין ממנו עורות של נקבה ואין לוקחין ממנו צמר מלובן וצואי אבל לוקחין ממנו מוי (ה) ובגדים: גמ' בשר צבאים דמיחלף בדעגלה ולא עורות שאינן עבודים הא □ עבודים זבנינן 🕫 אם איתא דבכור הוה לא הוה מרח ביה סבר אי שמעו יו ביה רבנו מפסדו לי מינאי: רבי אליעזר אומר לוקחין ממנו עורות של נקבה: מאי מעמא מידע ידיע ות"ק א"כ זכר נמי חייק לזכרותיה ואמר ידיע: עכברים מידע בי עכברים מידע ידיע: ואין לוקחין ממנו צמר מלובן וצואי: השתא צמר מלובן לא זבנינן צואי מיבעיא אלא חדא קתני צמר מלובן מצואתו: אבל לוקחין ממנו מוי ובגדים: השתא מוי זבנינן בגדים מיבעיא מאי בגדים נמטי: מתני' החשור על השביעית אין לוקחין ממנו פשתן ואפילו סרק אבל לוקחין מהם מוי (י) ואריג: גמ' השתא פוי זבנינן אריג מיבעיא מאי אריג תיכי: מתני' החשוד להיות מוכר תרומה (ג) ז לשום חולין אין לוקחין ממנו אפילו מים ומלח דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר יכל שיש בו זיקת תרומה ומעשרות אין לוקחין ממנו: גמ' סלאתויי מאי לאתויי יקרבי דגים דמערבי בהו שמן זית ההוא מבחא דהוה חשוד לזבוני תרבא

כפועל בעל של אוחה מלאכה. דבטל הימנה דאם היה נוקב מרגליות שעבודתה נוחה לעשות ושכרו מרובה אם אומר לו טול כך וכך ותבטל היום ממלאכה אינו פוחת משכרו אלא דבר מועט שהרי נוחה ואין בה טורח ואי מלאכה קשה היא כמו נגר אם אומר לו אתה נוטל עכשיו

שלשה זווים טול זוז והבטל היום מאומה מלאכה ועשה מלאכה הלה זו נוח לו להבטל וליטול זוז והכא נמי כי ההוא אגרא יהיב ליה שהרי מבטלו ממלאכתו וכוליה אגרא לא יהיב ליה שהרי אינו עסוק במלאכה קשה אללו: בותבר' החשוד על הככור. יו כגון החשוד להטיל מום בבכור: (ד) בשר לבחים. שחדום הוא מיחלף בבשר עגל זימנין דמזבין עגל בכור תם ואומר שבשר לבי הוא: גמ' שמעי רבון. דבכור תם הוא וטעון קבורה ומפסדי ליה מינאי ומקפיד על טרחו ואינו מעבדן: ס של נקבה. דחין לחוש בבכורה: מידע ידיע. בין עור זכר לעור נקבה: חייק. חותך לזכרותיה ועושה כעין נקבות וכי משייליה מה חתוך זה שבמקום נקבות ואומר עכברים אכלוה: יי לואי. למר שאינו מלובן מצואתו: השתה מלובן. דאיכא למימר לא מפסיד טירחיה ולא מלבין לה דסבר שמעי רבנן ומפסדי ליה מינאי אפי׳ הכי עו כיון דטירחא זוטא היא לא קפיד עליה ולא זבנינן לואי מיבעיה: י) אבל לוקחין ממנו טוי ובגדים. דאי מבכור לא הוה טרח להו דמקפיד אטירחיה יו: בגדים מיבעית. יו הח משעה שנטוו חישתרחי להו: נמטי. פילטר"ש ולא נטוו מעולם ולהכי איצטריך לאשמועינן: בותבר' החשוד על השביעית. לזרוע או לעשות סחורה בספיחים: כתוש ומתוקן במסרק: מרה. בבל אריג מיבעיא. הא בא לכלל טווי קודם לכן ומההיא שעתא

מים ומלח. משום קנס: זיקס סרומה. כל דבר שנותנין ממנו תרומה: גבו' או שמערבין

טרלוייר"ם ועושין אותן

עד שלא נטוה:

אישתראי: מיכי. שרשרות שקורין

מפשתן

מתנר' אפי

בנן ומפט. תרומה לשם חוא , התכור כהן החשוד: ייאיל דטירחא ח הבכור כהן החשוד: ען הכי. ס"א הואיל דטירחא יוטי: יו מיבעיא דהא משעה ווטיזין מיבעיא והאיכ כו׳ בהו הס״ד: י6ן לאתויי מאי לאתויי י. דגים שמערבין: יכן בעירוב אי אין: יגן וטמא משום מצוה ואי: ידן אלא שהעמידו דבריהם וטמא: עון ולא אדמתני׳ ולפי׳: יון כמלא רוחב חלון: יתן מלאכה קשה לעסוק: יען מלאכה כיושב ובטל: ים מקאכון כיושב ו קו כפועל ומפרש כפועל בטל: לאן ו שבשאר: לגן בסלע ואומרים **כד**] סלע באותו שכר שהיים וומל רהואחה שכר שהיית נוטל בהנאחה בשאר: להן חצי סלע מפני: לון הרגל כבשאר ימות: לון שפי׳ ר״ח כלל וגם לא ממש כפי׳ הקונטרס ועוד . קשיא: כתן שכר ולא יתן , מעות לחברו ליקח בהם בגמרא: לע] טרחא אימא לא: () בטל כר׳ ואמאי: (מ) והלא זהו דינו שנותנין: (מ) מתני׳ כר׳ שמעון: (ג) סיפא דתוספתא דתיש: לד] צריכא בגמרא ובין: (ה) מועטת לעולם נותן לו . כפועל בטל ור״ש: **נוז** מאיר נפועל בטל דו"ש: נון מאיר והא דקתני בתוספתא עושה מלאכה ליושב ובטל לאו: (נון ביוקר ומוצא הרבה: (מן לא היה נוטל:

ורב 6יהודה בר אמי משמיה דרב יהודה אמר

בהן שמן זית. וכיון דאית בהו זיקת תרומה לא זבנינן מיניה: במלחכה קלה ניחא לו להבטל ליטול זוז עד כאן לשון הקונטרס ולא היה לו לפרש שיטול שכר בטלה מאותה מלאכה לעסוק ייש במלאכה קלה כזו דא״כ היה נוטל ש־ושכרן לדון ולהעיד להזות ולקדש אלא היה לו לפרש שנותנין לו שכר בטלה מאותה מלאכה יש ובטל לגמרי ואינו עושה בשום מלאכה וכענין זה לריך לפרש בסוף אלו מציאות (ב"מ לא:) גבי השבת אבידה דתנן היה בטל מסלע לא יאמר לו תן לי סלע אלא נותן לו שכרו כפועל ם בטל מאוחה מלאכה וגם שם פירש בקונטרס כענין שפירש כאן וא״א לומר כן דא״כ היה נוטל שכר על השבת אבידה ואפי׳ לרבנן דאמרי טעינה בשכר לא אמרי אלא משום דא"כ לכתוב רחמנא טעינה ולא בעי פריקה ובריש ^{נאז} הכונס (ב"ק נו:) אמרינן שומר אבידה כשומר חנם דמאי הנאה אית ליה אלא לריך נמי שם לפרש ליושב ובטל לגמרי ורבינו חננאל פירש שם ים כמו שבשאר ימות השנה אין נוחנין בתפירת בגד אלא חלי סלע והוא עתה בשעת הרגל ותופר בגד בסלע ^{בשע} [אין] אותרים לו קבל שכר כתה שתנוח לתלאכה זו שאתה תקבל עליה סלע דין ואלאן כאותו שכר שאתה היית נוטל כמותה בשאר ימות השנה שלא היית נוטל עליה אלא חלי יהו מפני השבת אבידה ופירושו חמוה דאין הלשון משמע כן וגם אין כאן שום 🕫 הכירא ליטול בשעת הרגל מו כשאר ימות השנה והוי כהלכתא בלא טעמא ועוד מניא בריש השוכר את האומנין (ב"מ עו:) השוכר את הפועלים והטעו את בעל הבית כו' אבל הלכו חמרים ולא מלאו מבואה הלכו פועלים ומנאו שדה שהיא לחה נותן להם שכרם משלם אבל אינו דומה הבא טעון להבא ריקם עושה מלאכה ליושב ובטל וקאמר התם מני תנא קמיה דרב נותן שכרו משלם א"ל חביבי אמר אי הואי התם טהוה יהיבנא ליה כפועל בטל אלמא קרי ליה פועל בטל ומשמע לגמרי כמו 🗣 שפירש ולא כמו שפירש 💷 [רש"י] ור"ח כלל ומיהו קשיא מהא דחנן בפרק איזהו נשך (שם סח.) אין מושיבין חנווני למחלים שכר 👊 אלא א״כ נותן לו שכרו כפועל בטל ומפרש בגמרא כפועל בטל של אותה מלאכה דבטל מינה ולריכא דאי אשמעינן רישא חנווני משום דלית ליה טרחא אבל סיפא דאית ליה טרחא יש איתר לא סגי ליה כפועל בטל מ ואמאי ס"ד דלא תסגי ליה כפועל בטל והלא יא כל זה כדינו שנותנין לו יותר לפי מה שהוא טורח ועוד דבברייתא פליגי התם כמה הוא שכרו בין מרובה בין מועט דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר אפילו לא טבל עמו אלא בליר כו׳ ר׳ שמעון אומר נותן לו שכרו משלם והשתא מתני׳ ^{לפן} ר׳ שמעון שזהו שכרו משלם ובחוספתא משמע דמתני׳ כר׳ מאיר דקתני המושיב חבירו בחנות למחלית שכר נותן לו שכרו כפועל בטל דברי ר׳ מאיר ועוד קתני סיפא ^{נגן} ר׳ שמעון אומר נותן לו שכרו משלם אינו דומה עושה מלאכה ליושב ובטל יושב בחמה ליושב בלל ולפירוש הקונטרס דשמעתין ודבבא מציעא קשיא אבל לפי מה שפירשתי דכפועל בטל היינו ביושב ובטל לגמרי ניחא ולא קשה מידי הא דקאמר לריכא ליי ובין מרובה בין מועט דקאמר ר' מאיר היינו בין היה עוסק במלאכה מרובה בין היה עוסק במלאכה מועטת ^{נשום} ור׳ שמעון אומר נותן לו שכרו משלם שאומדים כמה היה רוצה ליטול ולבטול ממלאכה כבידה שהיה עוסק בה ויעסוק במלאכה ש כזו דהיינו טפי מדרבי מאיר ליו ויושב ובטל דמוספתא לאו בטל לגמרי אלא מאותה מלאכה החמורה ורבינו חננאל פירש שם כפועל בטל כגון אדם בטל שאינו מוצא מי ישכירנו והולך ובטל והיה משחכר בקל ולא יתן לו כמו שפועלים הולכים עכשיו שהם ביוקר לוו הרבה משכירין כגון שהיה נשכר עכשיו בשתי סלעים ובאותה שעה היה בטל לא לחו יהיה נוטל אלא סלע: